



MEMÒRIES DE LA CASAMANCE

Per Sebastià

Jo tenia una granja a l'Àfrica, al peu dels turons de Ngong. Així començava *Memòries d'Àfrica*, la novel·la d'Isak Dinesen, pseudònim literari de la baronessa Karen Blixen. En aquesta crònica, com feia ella, voldria evocar les meves vivències i els sentiments que aquestes van despertar en mi en el decurs d'una de les meves visites al continent africà.

Estimats lectors, heu volat mai amb un ATR 42 Turbohèlice? 42 és el nombre de seients que té. És com un autocar amb ales. Quan vam tocar terra, no vaig aplaudir per vergonya, però em moria de ganes de fer-ho. Una amable veu ens digué: "*Bienvenue à Ziguinchor*".

Baixem de l'aeronau per una porteta de juguina. Un cop a la pista, ens ve a rebre un policia. Marca una ratlla de guix el terra i ens diu que no podem traspasar-la fins que toqui el xiulet. A l'altre cantó, dos mossos van depositant els nostres equipatges. Un cop acabada la feina, sona el xiulet i cadascú pot agafar les seves maletes. Ens dirigim a peu a una petita edificació que sembla més una central d'autobusos que una terminal d'aeroport.

De lluny, ja veig a Soeur Joséphine, amb el seu hàbit estiuenc i somrient, com sempre, recolzada al Toyota blanc. Impressionant la tasca que realitzen aquestes religioses en aquest racó del món. Ens abracem. Poso el meu equipatge a la part del darrera del *pickup* i ens posem en marxa. L'asfalt dura molt poc, afortunadament. Dic "afortunadament", perquè els clots que hi ha són mortals per a qualsevol vehicle. Aquests van d'un cantó a l'altre de la carretera per evitar-los. Fins i tot, fan camins alternatius per la vorera. La resta és camí de terra, d'una terra vermella que defineix el continent africà de punta a punta. Ara tot just, el govern comença a traçar el que algún dia serà una nova carretera. És evident que no ho fa ell. Els xinesos són els amos del món.

Al llarg del trajecte, Joséphine em posa al dia de les novetats del poblat: què fan les germanes, quantes nenes noves es queden a dormir, sobre els mestres, els alumnes que hi ha... Em diu que



molts ja tenen mòbil, però no la targeta, ja que és massa cara, i van com bojos buscant WiFi per tot arreu.

Les noves tecnologies han arribat. Aquest és un problema pels mestres, que no dominen com els alumnes les noves tecnologies, que aquests aprenen a l'escola del carrer. Espero que el meu viatge sigui productiu en aquest sentit.

Al llarg del camí, veiem joves escalant les palmeres per lligar-hi ampolles de plàstic. Els hi fan un tall i recullen la saba que després fermentaran per fer una beguda alcohòlica. Les coses no han canviat gaire. Els conductors segueixen posant al camí un parell o tres de pedres, una sobre l'altra, amb alguna branca d'arbre, per avisar que hi ha un vehicle en pana. Un cop arreglat, s'obliden de treure-les i mai tens la certesa de què et trobaràs al davant.

Miro per la finestra i tinc la sensació d'haver tornat a casa. Potser no és del tot correcte, però, quan soc a La Casamance, m'oblido de tot i de tothom. Com dir-ho, soc jo en l'estat més pur. Contemplo el paisatge, els aiguamolls, els ocells com el Bernat i el Martinet, que són a tot arreu i a voltes semblen els fruits dels arbres. Aquests suquen les arrels a l'aigua, la qual cosa aprofiten les ostres per agafar-s'hi. Una pau interna m'envaeix. Em miro pel retrovisor i contemplo un somriure de complicitat al rostre.

Saludem a les noies que treballen els arrossars. Algunes deixen la feina i corren fins al camí per saludar a la germana. Ella és tota una institució al districte. Em diu que baixi del cotxe, que les noies em volen ensenyar a collir l'arròs. Ho fan amb una dalla petita i les espigues es lliguen fent feixos. De fet, soc poc destre, i elles riuen de vergonya i de la meva poca traça.

Ja arribem a Diembering. Ho anuncia un cartell rovellat pel temps i la pluja. Sense adonar-nos-en, ja som a la plaça del formiguer, per anomenar-la d'alguna manera. Al seu voltant hi ha paradetes de mercat amb tota mena de queviures. M'encanta veure les dones amb els seus vestits acolorits i aquells mocadors a conjunt lligats al cap. És tot un espectacle. A l'altre cantó de la plaça es troba el campament, una mena d'alberg amb cabanes que fan d'habitació. El regeix en "Juan de Aragón". Encara no sé per què es fa dir així. És un jove corpulent que m'abraça fort, alhora que em diu que ja ho



té tot preparat. Dormo aquí, perquè al poblat no es veuria bé que dormís a la casa de les monges .

Un cop instal·lat, vaig a saludar la comunitat i les noies que hi viuen. Moltes venen de molt lluny, carregades amb un sac d'arròs a les espatlles, que serà la seva manutenció al llarg del curs, i em quedo a dinar amb elles. És fàcil endevinar què menjarem: arròs. Molt bé, ho heu encertat. A taula, tothom vol preguntar i explicar les seves coses, i hem d'establir torns de paraules. M'encanta aquest caliu de germanor que no sabia com descriure'l.

Ha passat el dia volant i ja es fa fosc. Li pregunto a la Joséphine a quina hora he d'anar a l'escola. Em respon com sempre: "A l'africana. Quan arribis serà l'hora, ni abans, ni després". Per arrodonir, al vespre vaig a fer una *Gacelle* –que és la *bierre* més popular al Senegal– al xiringuito de'n Musa. Quatre pals amb una xapa i un parell de taules llargues i enganxoses. "*Salaamaalekum!*" I una abraçada. El negoci va fent. Ara, en ser tardor, a les portes de l'hivern i l'estació seca, hi ha poc turista de visita. Li pregunto per la família, les seves dones i les filles. Em comenta que ha sigut pare una altra vegada. Tot està bé. Ara té una cacatua que vola d'un cantó a l'altre i es passeja per sobre la taula per veure què arreplega. És tard i el dia ha sigut esgotador. Vaig a dormir, però abans em quedo assegut a la porta de la cabana a contemplar el cel estrellat d'Àfrica. Bona nit.